

blemov. Poleg spoznavnih procesov postajata vse bolj pomembna tudi socialni in čustveni vidik učenja in poučevanja, da bi učenci razvili celostno in ne zgolj racionalno razumevanje (Novak, 2005: 23). Tako naj bi bil učitelj v današnji osnovni šoli vse bolj koordinator učnega procesa, ki nima več le izključne vloge posredovalca vedenj in znanj, saj naj bi z demokratičnimi didaktičnimi pristopi navajal učence na pluralnost idej in znanja v »postmoderni« družbi.

»Demokratična« vzgoja v pravem pomenu besede naj bi predstavljalala neko novo kvaliteto, temelj za razvoj nove pedagoške paradigme postmoderne družbe (Bergant, 1994: 110). Omogočala naj bi fleksibilno organizacijo šolskega dela, ustvarjalno šolsko ozračje, demokratične odnose, dialog, sodelovanje med učiteljem in učencem ter spodbujala ustvarjalno mišljenje (Novak, 2002: 3). Permisivna, demokratična vzgoja ni skrajno nasprotje represivne vzgoje, zagovarja Bergantova, to naj bi bila t. i. »vse dopuščajoča« (*laissez-faire*) vzgoja, vzgoja brez meja. Res pa je, meni, da se načela permisivnosti v praksi velikokrat napačno in površinsko uresničujejo, kar pogosto vodi v vse dopuščajočo vzgojo (Bergant, 1994: 228).

Dejanske razmere v slovenskem šolstvu danes vse bolj drsijo v »*laissez-faire*« vzgojni koncept brez meja, kar potrjuje empirična analiza materiala, pridobljenega z antropološko terensko raziskavo, kot bo predstavljeno v nadaljevanju. K temu je veliko pripomogla nova »permisivna« šolska zakonodaja, ki je zelo izpostavila pravice učencev, ob kršitvah njihovih dolžnosti pa učitelje omejila z orodji za kaznovanje, saj si ti z administrativnimi kaznimi le »nakopljejo dodatno delo«, ko morajo pisno utemeljevati svoje ukrepe. Namesto kazni se v šolah vse bolj uveljavlja terapevtska praksa, ko učence, ki ne spoštujejo norm in pravil, obravnava šolska svetovalna služba, psihologi in socialni delavci, ki po mnenju Saleclove (1991) s svetovanjem posegajo v »pravilno« vzgojo v družini in vzpostavljajo njen nadzor.

Šola se tako utrjuje kot orodje države v njenem odnosu do družine. V skladu s storilnostno naravnostjo v šoli, ki jo že v osnovni šoli narekuje zelo oster sistem točkovanja uspeha, da si učenci zagotovijo vstop v nadaljnje izobraževanje, postaja učencem in predvsem njihovim staršem pomemben le uspeh, merjen v obliki šolskih ocen, nikakor pa ne v znanju, kaj šele »kritičnem razmišljanju«. Dejansko učenje in posledično znanje sta zato na zelo nizki ravni, saj se učenci pod pokroviteljstvom zakonodaje, ki štiti otroke pred »prenatranim programom«, učijo kampanjsko in preračunljivo. Pod nazivom demokratične šole, »šole po meri otroka«, se dejansko v veliko primerih izvaja vse dopuščajoča vzgoja, ki